

Apáczai-díj, 2018

Az olvasó eligazítására: a díjat 2004 óta a Romániai Magyar Pedagógusok Szövetsége Országos Elnöksége által alapított Tudományos Tanács ítéli oda magyar pedagógusoknak, tudományos tevékenységük elismeréseként, illetve ösztönzésére. A kétévente kiosztott díj az előző díjátadás óta eltelt időszakban létrejött, önálló kötetben, tudományos folyóiratban megjelentetett vagy a világhálón közzétett legjobb munkák szerzőinek jár– ezúttal a nyolcadik alkalommal. Olvasóink a Nyugati Jelenből tudhatják: **Piroska Katalin és Piroska István**: Az aradi magyar színjátszás 130 éve – 1818–1948 c. munkájuk 2017-ben megjelent második kötetéért kapta a díjat.

Velük következik egy rövid beszélgetés.

Először is gratulálunk az Apáczai-díjhoz, amelyet nemrég vettek át. Hogyan emlékeznek a díj átadására, átvételére? Milyen volt az ünnepség?

A díjátadó ünnepség a szováta Teleki Oktatási Központ elegáns dísztermében volt október 13-án. A jelenlévőket (az elhangzott tájékoztatás szerint) Burus-Siklodi Botond RMPSZ-elnök, valamint Balázs Attila, az EMMI Kárpát-medence Magyar Oktatásának Fejlesztéséért Felelős Helyettes Államtitkárságának főosztályvezetője (...) köszöntötte.

Először az Apáczai-díj gyémánt- és ezüsfokozatát adták át, ilyen kitüntetésben azok részesülnek, akik az előző években több alkalommal érdemelték ki

ezt a díjat tudományos munkáikkal. 2018-ra három Apáczai-díjat osztottak ki a három különböző szakterület (humán; természettudomány, pedagógia) számára, ebből lett egy a mienk. Az Apáczai-díjazottak munkásságát dr. Péter Sándor, a Tudományos Tanács elnöke méltatta.

Ezután a középiskolásokat jutalmazták az előző tanévben elért eredményeikért. Nagyon örültünk, hogy közöttük négy csikys diák volt: Tóthpál Eszter, Spír Rebeka Tünde, Kurunczi Viktória, Back Annamária, ez utóbbi kettő aranyfokozatot kapott.

Az ünnepség a szovátai Intermezzo Kamarakórus előadásával kezdődött, és a díjazott diákok rövid zenés-táncos műsorával zárult. Őket a hallgatóság vastapssal jutalmazta, csetlő-botló, lelkes diákok műsorát ilyen tiszta szívből csak pedagógusok tudják ünnepelni! (Az ország magyarulterületeiről összegyűlt társaságnak a felkészülésre csupán néhány nap jutott.) Persze ezelőtt a jelenlevők hosszantartó tapssal köszöntöttek minden kitüntetett felnőttet és diákot. Nagyon jó hangulatú, szinte családi jellegű ünnepség volt. Ritkán találkozik az ember ilyen barátságos, jókedvű emberekkel. Nekünk – máskülönben – igazán nem volt könnyű dolgunk, alig ismertünk valakit a jelenlevők közül, hiszen jó régen kikerültünk már az erdélyi pedagógusok „társadalmából”.

Úgy tudom, a díjra pályázni kell. Ez hogyan történik?

A jelentkezés azért szükséges, mert az ilyen jellegű munkákról nincs semmilyen összegezés. Az elért eredményeket, a megjelent könyveket, tanulmányokat a Tudományos Tanács java részt a jelentkezés alapján tudja számba venni. A pályázati lap többek között egy rövid szakmai önéletrajzot, illetve a beküldött mű rövid bemutatását igényli. El kell küldeni magát a könyvet is, ezeket a díjátadón kiállítják, bárki megnézheti, belelapozhat, ezt követően pedig az oktatási központ könyvtárába kerülnek.

Nekünk eszünkbe se jutott volna pályázni, ha nem biztat, és nem veszi fel velünk a kapcsolatot a Sepsiszentgyörgyön élő Péter Sándor, aki minket nem ismert ugyan személyesen, de elég kalandos úton eljutott hozzá a színháztörténetünk. Biztatott Matekovits Misi is: **“pályázatok, remélem megkapjátok.”**A beadási határidő ezúttal szeptember 1. volt, az elhangzott ismertetés alapján ebben az évben 45 pályázat, 74 pályamunka közül válogatott a bizottság.

Arad megyéből – bár már nem itt élnek, de évtizedekig itt tanároskodtak – tudomásom szerint Önök az elsők, akik megkapták. Korábban az aradi Kölcsey Egyesület díját is megkapták, Egyáltalán: számít a díj?

Álszerénység lenne azt mondani, hogy nem számít az elismerés, az megkülönböztetés, hogy az Arad megyei első Apáczai díj birtokosai vagyunk,

bár az is igaz, utána néztünk, hogy elismerő oklevelet vagy dicséretet már mások is kaptak, 2004-ben Pávai Gyula, majd a bizonyos fokig aradinak is számító Magyarai Sára, illetve 2016-ban Regéczy Perle, az ő neve – ha jól hallottuk – idén is elhangzott a megdicsértettek között.

A díjat a második kötetért kapták, mivel csak az utóbbi két évben megjelent munkákat díjazhatják, de ebben nyilván benne van az egész monográfia értékelése. A két kötet együtt hatalmas munka mind a vállalkozás, mind a terjedelem tekintetében. Mint tudjuk, ennek létrejötte nagyon hosszú folyamat volt, beavatnának ennek menetébe? István az egyik bemutatón azt mondta: ha előre tudják, mekkora munkával jár, tán hozzá se fognak. Most, e rangos díj birtokában, ugyanígy gondolják?

Nem az számít, hogy „honnan jössz” (Illyés Gyula híres sorait a könyvre vonatkoztatva), hanem az, „hova mész”, és főleg, hogy **hova érsz**. A lényeg, hogy amit elkezdtünk, azt be is tudtuk fejezni. Van egy marosvásárhelyi ismerősünk, aki már legalább 20 éve gyűjti egy helytörténeti lexikon anyagát, de nem képes pontot tenni a kutatás végére.

A látszatra hosszú és unalmas „kásahegy” átrágása, (ahogy az egyik bemutatón hallottuk) bármilyen hihetetlennek tűnik –, gyakran érdekes, sőt izgalmas, persze nem világmegváltó felfedezéseket is hozott, és közben nagyon sok, számkra új ismerettel gyarapodtunk. Az egészet persze nem úgy kell elképzelni, hogy két megszállott szövetséges megszakítás nélkül, szabadidejük minden percét erre áldozzák. Voltak nagy szünetek, kisebb-nagyobb döccenők, megállások. Egyébként semmiféle szerződés nem kényszerített arra, hogy a munkát folytassuk, bármikor abbahagyhattuk volna, de most már azt mondjuk: szerencsére nem álltunk meg.

Mindketten sűrűn szerepelnek aradi magyar kiadványokban. Hogyan bírják idővel, energiával?

Erre a következőképpen tudnánk válaszolni: Van nekünk egy velünk majdnem egyidős jó barátunk (még a gyermekeink, az ő fia, meg a mi fiunk is egykorú, egy osztályba jártak elsős koruktól). Ő aktívan újságíróskodik a mai

napig. Ha nem tudná, Jámbor Gyulának hívják az illetőt. Mi csak önszorgalom-
ból írogatunk. Akkor kinek van több ereje, energiája??!!

Kérdezett: Jámbor Gyula

(Kati és Pityu, nagyon régi, kedves ismerőseim a távinterjú végén „betettek” a kérdező személyét illetően –töprengtem is eleget, benne hagyjuk-e vagy sem az utolsó passzust a cikkben. Végül az a mondat döntött, hogy „Mi csak önszorgalomból írogatunk.”

Mi lenne, teszem fel a kérdést, ha az „önszorgalomból írogatók” mondjuk, harmada teljesítene hasonló szinten?

Ha magam a negyedét tudnám felmutatni annak, amit Piroskáék e nagyszerű munkájukkal, elégedett lennék, mert jeleznék: nem telt el teljesen hiába életem.

(Jámbor Gyula interjúja, Nyugati Jelen 2018. október 24. /rövidített szöveg/)

3 Havi Szemle, 2018. december